

Lesbrief Sam & Julia

Credits

regie - Mark Haayema

spel - Abke Bruins en Joppe Klein

muziek - Edith Leerkes

vormgeving - Cynthia Borst

productie - Klein Amsterdam Producties

educatie - Liselot Mol

Beste docent,

Binnenkort ga je met je klas naar de voorstelling Sam & Julia. De twee nieuwsgierigste muizen van het land! Super leuk!

In deze lesbrief staan verschillende (theater)oefeningen die je samen met je klas kunt doen. Je vindt oefeningen die je kunt doen ter inleiding – voorafgaand aan de voorstelling - of achteraf ter verdieping op de voorstelling. In de inhoudsopgave zie je direct welke oefeningen dienen voor welk moment. Hierbij is aan te raden om de oefeningen direct voor en/of na de voorstelling te doen, zodat je nog goed weet wat er tijdens de voorstelling gebeurd is.

Je kunt kiezen welke opdrachten passend zijn. De lesbrief is een handvat, maar eigen creativiteit is natuurlijk altijd leuk en welkom! Bij elke oefening staat een indicatie voor welke leeftijd deze geschikt is, maar neem als docent je eigen ervaring met de je klas mee en pas zo nodig aan. Sommige opdrachten hebben een optie voor de kleintjes.

Het is belangrijk om op voorhand het voorstellingsbezoek te bespreken. Onze ervaring leert dat het bezoek met enige voorbereiding prettiger verloopt en het een leuker theaterbezoek wordt!

Wanneer je de oefening hiervoor niet wilt of kunt doen, is het fijn om de afspraken mondeling te bespreken. Daarmee bedoelen we: hoe gaan we naar een voorstelling? (Rustig naar de ruimte lopen, naar binnen gaan, zitten op je billen, kijken en luisteren, reageren alleen als dat wordt gevraagd - lachen om grapjes mag natuurlijk wel - en een applaus geven aan het einde).

Los van de verschillende onderdelen die we in deze lesbrief aanbieden is het natuurlijk aan te raden om na te praten over de voorstelling. Ga dus vooral na de voorstelling in gesprek over wat jullie hebben gezien, beleefd, gehoord, ervaren. Bedenk welk moment je het mooist vond en waarom dat zo was. Maar ook als je iets niet snapte of iets niet leuk vond kun je dit bespreken met elkaar.

We wensen jullie voor nu alvast veel plezier met de voorpret en het bezoek aan de voorstelling!

Muizengroeten,

Vanaf2 Producties

Inhoudsopgave

De voorstelling Sam & Julia	pag 4
Als muizen zo stil – voor de voorstelling	pag 5
Oost west thuis best – voor de voorstelling	pag 6
3 p's – voor de voorstelling	pag 7
Muizenstopdans – na de voorstelling	pag 9
Wie ben jij? – na de voorstelling	pag 10
De voddenboer – na de voorstelling	pag 12
Van niets naar iets – na de voorstelling	pag 13
Verzamelen maar – na de voorstelling	pag 14
Plaatjesverhaal – na de voorstelling	pag 16
Welkom bij het circus! – na de voorstelling	pag 17

De voorstelling *Sam & Julia*

In de voorstelling *Sam & Julia* ga je mee op avontuur met de twee nieuwsgierigste muizen van het land!

Julia is nieuw in Het Muizenhuis. Al gauw ontmoet ze Sam, die haar de leukste plekken van Het Muizenhuis laat zien. Op de zolder van de voddenboer vinden ze allerlei geweldige spullen. Ze laten hun fantasie de vrije loop en bouwen hun eigen verhaal met alles wat ze daar tegenkomen. Zo voelt Julia zich al snel op haar gemak op haar nieuwe woonplek. Op zolder ontdekken ze dat je je overal thuis kunt voelen, wanneer je er samen iets van maakt!

De voorstelling duurt 45 minuten en wordt gespeeld door Abke Bruins en Joppe Klein.

Als muizen zo stil

Klassenmanagement

In de kring

Doelgroep

3 - 7 jaar

Tijd

10-15 minuten

Doel

Informereren over theaterbezoek door zelf te oefenen

Stap 1: Introduceer

Vraag of iemand wel eens bij een theatervoorstelling is geweest. Vraag wat een theatervoorstelling is. Vraag of iemand thuis wel eens een muis heeft gezien.

Stap 2: Vertel

Vertel dat jullie iets heel leuks gaan doen. Vertel dat jullie met de klas naar een theatervoorstelling gaan over muizen. Vertel dat we zo net als muizen naar de voorstelling gaan, maar dat we eerst nog even oefenen hoe.

Stap 3: Vraag

Vraag hoe de mensen heten die naar een voorstelling gaan. Vertel dat de mensen die komen kijken bij een voorstelling "publiek" worden genoemd en dat die zich aan bepaalde regels houden. Vraag welke regels daarbij horen.

Stap 4: Doe voor

Doe onderstaande reeks een keer voor en laat de kinderen daarna meedoen. Je kunt met de klok meegaan zodat iedereen een plaatsje opschuift.

- Vinger voor je mond en shhh zeggen
- Heel zachtjes en rustig lopen
- Plekje kiezen
- Zitten
- Geconcentreerd kijken
- Als een klein muisje lachen (hihihi)
- Muizenapplaus (van zacht naar hard en terug)

Stap 5: Herhaal

Vertel dat als we naar de voorstelling gaan we ons dan hetzelfde gedragen. Herhaal met de leerlingen hoe je een goed publiek bent.

Oost west thuis best

Klassenmanagement

Klassenopstelling

Doelgroep

3 - 7 jaar

Tijd

10-25 minuten

Doel

Informereren en enthousiasmeren over het theaterbezoek

Stap 1: Vraag

Vertel dat jullie naar een theatervoorstelling gaan kijken. De voorstelling heet Sam&Julia. Vraag waar de kinderen denken dat de voorstelling over gaat. Laat ze vrij associëren.

Stap 2: Laat zien

Laat het plaatje zien dat op pagina 3 staat en vertel dat dit plaatje bij de voorstelling hoort. Vraag wat ze precies zien op het plaatje. Vraag nogmaals waarover ze denken dat de voorstelling gaat. Laat ze vrij associëren op wat ze zien.

Stap 3: Laat zien

Ga naar de site: <https://vanaf2.nl/voorstellingen/sam-julia/> en laat een leerling of leerlingen het tekstje voorlezen. Bespreek na.

Stap 4: Vraag

Vraag waar de leerlingen zich thuis voelen. Vraag waarom dat zo is. Vraag waar en wanneer je je niet thuis voelt. Vraag hoe dat komt.

Optioneel stap 5: Teken

Laat de leerlingen een tekening maken van de plek waar ze zich thuis voelen. Het mag ook een zelfverzonnen plek zijn.

3P's

Klassenmanagement

In de kring / vrije ruimte

Doelgroep

5 – 7 jaar

Tijd

15 – 20 minuten

Doel

Informereren over theaterbezoek

Stap 1: Bereid voor

Tape een vierkant in het midden van de kring dat het podium voorstelt. Schrijf 3 P's onder elkaar op het bord.

Stap 2: Podium

- Wie is er wel eens in het theater geweest?
- Wie heeft er wel eens een theatervoorstelling gezien?
- Hoe noem je de plek waar iedereen naar kijkt in het theater?

Als de leerlingen antwoord geven kun je de eerste P aanvullen met *Podium*. Vertel dat het vierkant dat je hebt getaped jullie podium is.

Stap 3: Performer

Kies een leerling uit die graag op het podium wil staan. Vraag hoe je de persoon noemt die op het podium staat. Hiervoor zijn veel antwoorden en de overkoepelende naam zou je performer kunnen noemen. Het woord *performer* kun je nu bij de tweede P invullen.

Stap 4: Publiek

Vraag de leerling een buiging te maken gevolgd door een applaus. Vraag aan de overige leerlingen hoe zij heten. Je kunt nu het woord *publiek* invullen bij de derde P. Vraag hoe je een goed publiek bent. Je kunt onderstaande vragen stellen waarbij ze mogen kiezen tussen het ene of het andere.

- Zitten of staan?
- Bewegen of stilzitten?
- Friemelen of handen op de schoot?
- Mond open of mond dicht?
- Oren open of oren dicht?
- Lachen of huilen? Of allebei?
- Blijven zitten of weglopen?

Stap 5: Herhaal

Je kunt de leerlingen de drie woorden laten herhalen en uitleggen of zelf even snel herhalen.

1. *P van Podium*, daar staat de performer op
2. *P van Performer*, die laat ons iets zien (dans, theater, act, voorstelling oid)
3. *P van Publiek*, dat zijn de mensen die kijken naar de voorstelling en applaus geven)

Stap 6: Oefen

Vraag of er nog een leerling is die op het podium wil staan als performer

Spreek af met de leerling dat hij/zij/die gaat staan en goed om zich heen kijkt of het publiek een goed publiek is. Als het publiek zich netjes gedraagt maakt de performer een buiging. De andere leerlingen geven een applaus.

Stap 7: Bespreek

Bespreek waarom de rol van het publiek belangrijk is.

Muizenstopdans

Klassenmanagement

Vrije ruimte

Doelgroep

3 - 4 jaar

Tijd

10 minuten

Doel

Dieren spelen en bewegen

Stap 1: Leg uit

Leg uit dat we gaan bewegen als muisjes. Maar als de muziek stopt, dan zijn de muisjes heel stil, zo stil dat ze niet meer bewegen.

Stap 2: Speel

Speel de muziek af en speel met de kinderen als muisjes. Stop wanneer de muziek stop. Varieer met de lengte van het afspelen van de muziek.

Stap 3: Varieer

Je kunt ook andere dieren mee laten doen aan het spel. Wanneer iedereen stil staat roep je nu: en zo meteen gaan we allemaal bewegen als honden etc.

Wie ben jij?

Klassenmanagement

Klassenopstelling / vrije ruimte

Doelgroep

5 - 7 jaar (stap 1 ook voor de kleintjes)

Tijd

20 - 30 minuten

Doel

Elkaar beter leren kennen, presenteren

Stap 1: Vraag

Jullie hebben net de voorstelling gezien over Sam & Julia. Stel verschillende vragen:

- Waar ging de voorstelling over?
- Welk moment vond je het mooist?
- Hoe vond je dat de acteurs het deden?
- Wat vond je daar goed aan?
- Kenden Sam en Julia elkaar aan het begin goed? En aan het einde?
- Wat was het verschil tussen het begin en het einde?

Lees eventueel het tekstje op deze pagina uit de voorstelling voor en vraag of de leerlingen het herkennen.

**Vertel mij wie je bent
Ik wil dat jij mij kent
Want als we elkaar kennen
hoef ik niet te wennen
Want dan ken ik je al**

Stap 2: Vertel

Vertel dat je ook wel benieuwd bent hoe goed deze klas elkaar kent. Vertel dat we gaan oefenen met presenteren door elkaar voor te stellen.

Stap 3: Doe voor

Vraag aan de persoon naast je wat ze het liefst doet in haar vrije tijd. Vervolgens gooi je al je enthousiasme erin en stel je haar voor aan de rest van de groep. (bvb: Dit is Anastasia en ze houdt heel erg van tekenen) Vraag nu aan Anastasia om jou voor te stellen.

Stap 4: Maak duo's

Maak duo's waarin ze de tijd krijgen om iets van de ander te weten te komen waarmee ze de ander kunnen voorstellen. Afhankelijk van het niveau van de groep en hoe goed ze elkaar kennen kun je bepalen wat ze van elkaar te weten moeten komen. (bvb: naam, hobby, iets gek dat bijna niemand weet, favoriete eten, talent)

Tip: laat het ze opschrijven of tekenen op papier

Stap 5: Presenteren

Laat de leerlingen presenteren aan elkaar. Vertel dat het belangrijk is dat ze echt hun best doen om het zo enthousiast mogelijk te doen. Je kunt hierbij als voorbeeld geven dat ze de ander moeten voorstellen alsof het een superster is (bijvoorbeeld Beyoncé).

Variatie: bij de oudere, ervaren groepen kun je ze ook meer dingen laten vertellen dan alleen hun favoriete ding om te doen. Je kunt dan ook variëren met hoe ze dit presenteren. (Bvb: alsof je doodsbang bent voor de ander, alsof je vindt dat ze een beetje stinkt, alsof je stiekem verliefd bent op de ander etc)

De Voddenboer

Klassenmanagement

In klassenopstelling / vrije ruimte

Doelgroep

3 – 7 jaar

Tijd

30 - 45 minuten

Doel

iets knutselen van verzamelde spullen en daar een verhaal over bedenken

Stap 1: Bereid voor

Zorg ervoor dat leerlingen allemaal iets ouds meenemen van thuis of verzamel zelf dingen waarmee je kunt gaan knutselen. Denk aan kurken, wc rollen, oude t-shirts, doosjes, doppen, knopen etc.

Stap 2: Vertel

'Van alles wat je vindt kun je weer iets maken. Er is niets mooiers dan van niets iets maken.'

Vraag of de leerlingen dit nog herkennen van de voorstelling. (Je kunt dit ook voorafgaand aan de voorstelling doen en dan vertellen dat er een personage in het verhaal is die dit zegt).

Stap 3: Knutsel

Laat de leerlingen een eigen figuur maken van de meegenomen spullen. Dit kun je in groepjes doen of individueel.

Stap 4: Bedenk een verhaal

Als de leerlingen dit hebben gedaan kun je ze in groepjes rondom 1 of meerdere kunstwerken een verhaal laten bedenken. Dit verhaal kun je dan aan elkaar presenteren.

Voor de kleintjes: zelf iets knutselen kan uitdagend zijn, je kunt de leerlingen de spullen op kleur laten leggen, of op grootte, of er samen een lang pad /doolhof van maken waar ze vervolgens langs of tussendoor kunnen lopen.

Van niets naar iets

Klassenmanagement

In de kring

Doelgroep

5 – 7 jaar (met onderaan een optie voor de kleintjes)

Tijd

15 – 20 minuten

Doel

associëren, spelen

Stap 1: Lees voor

'Van alles wat je vindt kun je weer iets maken. Er is niets mooiers dan van niets iets maken.'
Vraag of de leerlingen dit nog herkennen van de voorstelling (je kunt deze oefening ook van te voren doen, dan kun je vertellen dat er een personage in het verhaal dit zegt).

Stap 2: Vraag

Vraag wat er met deze zin wordt bedoeld. Vertel dat acteren ook van niets iets maken is. Je kunt een wereld creëren die er niet is.

Stap 3: Doe voor

Speel uit dat je een telefoon oppakt en met iemand belt. Vraag daarna wat je het gecreëerd dat er nog niet was.

Stap 4: Speel

Speel zo nodig nog een voorbeeld uit of laat de leerlingen om de beurt een situatie uitspelen waarin een voorwerp denkbeeldig wordt gebruikt. Je kunt de leerlingen zelf laten bedenken of gebruik maken van de voorbeelden. De andere leerlingen mogen naderhand raden. Tip: als ze het lastig vinden kun je ze in groepjes iets laten voorbereiden.

Telefoon	Voetbal	Banaan
Bloem	Tennisracket	Boterham
Stoel	Hockeystick	Toetsenbord
Fiets	Bus	Laptop
Mes	Mok met thee	Boodschappenkar
Waterkoker	Banaan	Afstandsbediening
Pan	Stuiterbal	
Koptelefoon	Springtouw	

Variatie: je kunt de leerlingen zelf iets laten bedenken door ze een voorwerp op een briefje te laten schrijven en dat in een grote pot/bak te doen.

Voor de kleintjes: alles wat je voordoet kunnen jonge kinderen kopiëren, probeer dat met de bovenstaande woorden uitbeelden. Kunnen zij raden wat jullie doen?

Verzamelen maar

Klassenmanagement

Publieksopstelling/kring

Doelgroep

6 – 7 jaar

Tijd

15 – 20 minuten

Doel

Associëren, spelen

Stap 1: Verzamel

Vraag alle leerlingen een attribuut te verzamelen uit het lokaal, hun tas of zelfs van thuis (van hun eigen zolder). Leg deze allemaal op de speelvloer of in het midden van de kring.

Stap 2: Leg uit

Pak zelf een attribuut maar speel alsof het iets anders is (bvb: een banaan aan je oor = telefoon). Leg uit dat je van iets heel makkelijk iets anders kunt maken door er mee te spelen.

Stap 3: Speel

Laat de leerlingen nu op de beurt of in groepjes opstaan een attribuut kiezen waar ze iets anders van maken.

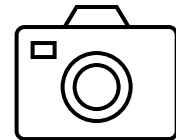
***Variatie:** Laat de leerlingen per groepje 1 attribuut kiezen en daarmee een korte scene maken waarbij het attribuut een rol speelt. Je kunt ze helpen door een locatie toe te wijzen voor de scene.*

Plaatjesverhaal

Klassenmanagement

Publieksopstelling

Doelgroep

5 - 7 jaar

Tijd

20 - 45 minuten

Doel

Iets vertellen in een stilstaand beeld

Stap 1: Vraag

In de voorstelling zat een scène over een ziekenhuis. Vraag aan de leerlingen of ze dit nog weten. Vraag aan de leerlingen wat we daar hebben gezien. Vertel zo nodig dat er via plaatjes een verhaal verteld werd. Als de leerlingen het nog weten kun je het verhaal even terughalen in 5 beelden.

1. Sippe Julia
2. Een ziekenhuis
3. Julia met gebroken poot
4. Beentje in het gips
5. Een blije Julia

Stap 2: Vertel

Vertel dat je als acteur helemaal niet hoeft te praten om een verhaal te vertellen. Dat je door het gebruik van je lichaam en je gezichtsuitdrukking ook al heel veel kunt vertellen. Ze noemen dat een tableau.

Stap 3: Stopdans

Om het stilstaan te oefenen kun je stopdans met ze spelen. De muziek gaat aan en er wordt bewogen, maar als de muziek stopt sta je zo stil als een standbeeld.

Stap 4: Oefen

Laat om de beurt een groepje leerlingen op de speelvloer een van de 5 beelden die jullie bij stap 1 hebben besproken uitbeelden. Help zo nodig met het bedenken. Zorg dat alle leerlingen meedoen. Laat ze aan de kant meedenken hoe het plaatje nog beter kan worden. Let erop dat alles richting het publiek wordt uitgespeeld. Zie pagina hier onder voor een hulpmiddel.

1. Sippe Julia (met een geschrokken Sam, op de achtergrond nog meer geschrokken kinderen, ze houdt haar hand op haar been, iemand belt)
2. Een ziekenhuis (dokters, wachtruimte, assistentes, iemands hartslag wordt gecontroleerd)
3. Julia met gebroken poot (Julia komt aan met Sam aan de arm, geschrokken, hand bij haar been, dokter ziet haar, assistente komt met een glaasje water aanlopen)
4. Beentje in het gips (Julia ligt op de dokterstafel, iets om haar been, Sam houdt haar hand vast, dokter geeft haar een lolly)
5. Een blij Julia (loopt arm in arm met Sam naar buiten, ze zwaait nog naar de dokter, de dokter kijkt blij en steekt z'n duim op, de assistente geeft hem de telefoon aan voor de volgende situatie)

Stap 4: Achter elkaar

Laat het hele verhaaltje nu achter elkaar zien door de foto's om de beurt af te spelen.

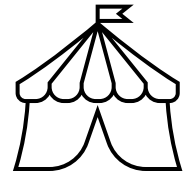
Optioneel stap 5: Zelf een plaatje maken

Laat de leerlingen in groepjes zelf een plaatjesverhaal maken. Geef ze een locatie en een gebeurtenis. Afhankelijk van hoeveel tijd en het niveau in de groep kun je ze 1 of juist meerdere plaatjes laten maken. Bij een jonge groep kun je beginnen met alleen een locatie uitbeelden. Leg daarbij uit dat een locatie duidelijk wordt door de dingen uit te beelden die je op die locatie doet en de personen uit te beelden die je daar ziet.

- Speeltuin, alle verschillende toestellen
- Schoolplein, er wordt net iemand getikt
- Restaurant, drinken valt over iemand heen
- Voetbalveld, gescoord
- Klaslokaal, de directeur komt op bezoek

Welkom bij het circus!

Klassenmanagement

Publieksopstelling

Doelgroep

5 - 7 jaar (met onderaan een optie voor de kleintjes)

Tijd

45 - 60 minuten

Doel

Samen een show maken

Stap 1: Vraag

"Komt dat zien, komt dat zien" is een tekst van een personage uit de voorstelling. Vraag of de leerlingen weten wie dit zegt en op welke plek dit wordt gezegd (circusdirecteur).

Stap 2: Vertel

Vertel dat jullie vandaag zelf een circusshow gaan maken. Vraag wat je allemaal in het circus ziet.

Stap 3: Laat zien

Laat op Youtube een stukjes van circusacts zien. Zie de voorbeelden hieronder.

https://www.youtube.com/watch?v=v_iOWRsw-jA – Koorddans

<https://www.youtube.com/watch?v=p94GXEFZRDo> – Jonglerende clown

Stap 4: Bespreek na

- Welke rollen zie je in de filmpjes?
- Hoe worden de rollen uitgevoerd?
- Hoe wordt er samengewerkt?
- Wat voor kunstjes/rollen kun je nog meer bedenken?

Tip: schrijf dit op het bord zodat je dit later kunt gebruiken bij stap 5

Stap 5: Rollen spelen

Verdeel de groep in tweeën en zet ze in twee rijen tegenover elkaar. Zorg dat elke leerling tegenover iemand staat. De ene rij is A en de andere rij is B. Zo heb je allemaal duo's tegenover elkaar met een A en een B. De leerlingen gaan een korte act uitspelen uit het circus. Begin simpel met een rondje draaien. De A's draaien een rondje bij wijze van kunstje en de B's zijn de showassistenten. Laat ze een korte scène spelen. Wissel daarna de rollen om. Zo speelt iedereen beide rollen.

Wissel een aantal keer met verschillende kunstjes/rollen binnen het circus. Houd het simpel en maak het moeilijker als je merkt dat de leerlingen dat kunnen. Je kunt de leerlingen laten wisselen zodat ze steeds met een andere leerling spelen. Later kun je ze zelf laten kiezen welk kunstje er wordt getoond. Denk aan turnen, koorddansen, jongleren, synchroon bewegen (spiegelen), clownspak waarbij iets mis gaat, ergens doorheen springen, goochelaar.

Stap 6: Act maken

Maak nieuwe duo's of behoudt de duo's waarin ze al hebben gewerkt. Ze gaan nu zelf een act kiezen van alle voorbeelden die zijn gegeven. Als het lukt mogen ze ook zelf dingen toevoegen of bedenken. Loop rond om de leerlingen nog meer show mee te geven. Refereer naar het filmpje. Wanneer kinderen klaar zijn kunnen ze vast in het publiek gaan zitten.

Stap 7: De directeur

Vraag wie de circusdirecteuren willen zijn. Ze roepen "kom dat zien, kom dat zien". Ze laten dan direct hun eigen act zien. Je kunt eventueel op het bord al een volgorde schrijven. De circusdirecteuren kunnen dan steeds de act aankondigen. Je kunt deze rol ook zelf vervullen (of erbij helpen).

Stap 8: Het publiek

Leg uit dat bij het circus de rol van het publiek erg belangrijk is. Tussen elke act wordt er geapplaudisseerd. Oefen dit even met de leerlingen.

Stap 9: De show

De directeuren openen de show met "kom dat zien, kom dat zien". Ze starten zelf met hun eigen kunstje. Daarna kondigen ze de volgende act aan. Dat is het moment waarop de genoemde leerlingen de vloer op komen op zich klaar te maken voor hun act.

Tip: Gebruik een leuk muziekje voor tijdens de show.

<https://www.youtube.com/watch?v=pct1uEhAqBQ>

Variatie: Heb je minder tijd? Je kunt ook een deel van deze les doen. Of je speelt zelf de directeur.

Voor de kleintjes: De meeste jonge kinderen kennen het spel **schipper mag ik overvaren**, giet dit in een nieuw jasje: **circusbaas mag ik optreden?** Jij bent de directeur en bepaalt hoe ze mogen optreden. Zet er een circusmuziekje onder en je hebt ook een circusshow.